

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

č. 10/2016 Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze.

Plné texty článků lze objednat v elektronické podobě prostřednictvím elektronické pedagogické knihovny (e-PK) <http://www.epk.cz/> nebo v papírové podobě e-mailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Využívání informačních technologií ve výuce musí být smysluplné
/ Olga Šedivá -- cze In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 24,
č. 24 (2016), s. 1, 3.

Z výsledků šetření ICLIS a PISA - Žáci a ICT vyplývá, že žáci používající ve škole i doma počítač nemají automaticky lepší školní výsledky, naopak ti, kteří používají technologie nadměrně, vykazují zhoršené výsledky. Článek přináší názory ředitelů několika základních škol na to, v jakých oblastech a za jakých podmínek má používání technologií ve škole smysl, kde technologie pomáhají a přispívají k udržení dobré kvality výuky. Uvádí pozitivní zkušenosti s používáním tabletů, interaktivních tabulí apod. Shrnuje, že práce s ICT musí být promyšlená a jasně cílená.

informační technologie ; vzdělávací technologie ; didaktické využití počítače ; inovace ve vzdělávání ; kvalita vyučování ; působení ; prospěch ; názor ; zkušenost ; ředitel školy ; základní škola

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452297>

2.

Třídní učitel v sociálních vztazích se svými žáky : případová studie/
Alena Bendová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy In:
Pedagogická orientace : vědecký časopis České pedagogické společnosti -- ISSN 1211-4669 -- Roč. 26, č. 2 (2016), s. 252-271.

Současné školství klade stále větší důraz na učitele, na jeho osobnostní vybavení a schopnost komunikace. Autorka předkládá studii na téma, jaké jsou determinanty dobrých vztahů mezi třídním učitelem a jeho žáky na střední odborné škole. Teoretická východiska (expertnost učitele a vztah mezi učitelem a žáky) a výsledky případové studie středoškolské třídy s dobrým sociálním klimatem a pozitivní osobností třídní učitelky. Osobnostní předpoklady učitelky k budování optimálního vztahu s žáky a její charakteristické interpersonální chování k žákům. Základním předpokladem předkládané studie je skutečnost, že vztah mezi třídním učitelem a žáky má zásadní vliv na postoje žáků k třídnímu učiteli, ale i mezi žáky navzájem a ke škole vůbec. Průzkum probíhal na střední škole s bezpečnostně-právním zaměřením formou dotazníku.

učitel ; třídní učitel ; osobnost ; vztah učitel-žák ; klima třídy ; interpersonální vztahy ; komunikace ; schopnost ; případová studie ; střední odborná škola ; průzkum ; vlastnosti

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452092>

3.

Soudobé dějiny jako jedna z priorit školy? : oblast, na které se hodně podílejí i neziskové organizace / Lukáš Doubrava -- cze In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 01395718 -- Roč. 119, č. 26 (2016), s. 4-6.

Výsledky z tematické zprávy České školní inspekce Výuka soudobých dějin na 2. stupni základních škol a na středních školách. Soudobé dějiny byly vymezeny jako období od roku 1945, nejčastěji učitelé ve výuce dospějí jen do 90. let. Přehled institucí (historické ústavy, muzea a památníky, neziskové organizace), jejichž materiály učitelé používají ve výuce. Využívané metody a formy výuky, propojování s výukou dalších předmětů. Hodnocení výuky dějepisu z pohledu žáků. Z

výsledků vyplývá, že výuka soudobých dějin ve školách nepatří mezi priority, přestože by si to zasloužila.

zpráva ; inspekce ; dějepis ; dějiny dvacátého století ; výuka ; hodnocení výuky ; vyučovací metoda ; forma výuky ; základní škola ; druhý stupeň ; střední škola

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451965>

4.

Prokrastinace žáků - výzva pro učitele / Jan Voda -- cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 12148679 -- Roč. 13, č. 5 (2016), s. 32-34.

Autor zabývá tématem prokrastinace. Charakterizuje termín prokrastinace, uvádí výzkumy v této oblasti a podrobněji se zabývá ojedinělým diplomovaným výzkumem, který si klade otázku: Je relevantní uvažovat o prokrastinaci ve vztahu k dětem v primární škole? Výzkumné šetření bylo založeno na polostrukturovaných rozhovorech s 6 rodiči a 30 žáky 1.- 5. ročníku. Výsledky přinesly přehled o tom, jaké povinnosti žáci mají, jaké používají strategie k řízení času, co odkládají a s jakými výmluvami. Poznatky by učitelé měli v praxi převést do konkrétních pedagogických intervencí a měly by být zařazeny do průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

základní škola ; první stupeň ; pedopsychologie ; psychologie učení ; osobnost ; vůle ; pracovní postoj ; pedagogický výzkum ; výsledek výzkumu ; sociální psychologie ; zákrok ; ročník 1-5 ; prokrastinace ; osobnostní a sociální výchova

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451856>

5.

Potřebují mateřské školy vzdělané pedagogy? / Marie Těthalová -- cze In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 23, č. 7 (2016), s. 14-15.

Rozhovor s vysokoškolskými pedagožkami, které vyučují budoucí učitelky mateřských škol. Hovoří o důvodech, proč by učitelky měly mít vysokoškolské vzdělání. Nutnost rozvinutých schopností pro porozumění situacím, jejich analýzy a vyhodnocení s ohledem na učení dětí. Získávání nových znalostí z výzkumů. Humanitní zaměření. Pedagožky kritizují přístup Václava Klause ml., podle kterého stačí, aby učitelka MŠ byla hodná holka.

mateřská škola ; učitelka ; vzdělávání učitelů ; vysokoškolské vzdělání ; schopnost ; analýza ; výchovné působení ; kvalifikace ; způsobilost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452476>

6.

Nacionálně-socialistická koncepce sjednocené Evropy - komparace nacismu a neonacismu / Petra Papiežová Vejvodová -- cze In: Historický obzor : časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie -- ISSN 1210-6097 -- Roč. 27, č. 5-6 (2016), s. 134-141.

Charakteristika a porovnání nacionálně-socialistické koncepce sjednocené Evropy prosazované ve 30. a 40. letech dvacátého století a nacionálně-socialistické koncepce sjednocené Evropy v pojetí současných neonacistů.

nacionalismus ; socialismus ; ideologie ; politická strana ; koncepce ; historické hledisko ; komparace ; Evropa ; sjednocení ; nacionální socialismus ; století 20

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452066>

7.

Na cestě k dialogickému vyučování / Klára Šedřová, Jana Hrubá -- cze
In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 140, č. 2 (prosinec 2015) (2015/16), s. 11-16.

Autorka navazuje na svůj článek z minulého čísla časopisu, nazvaný Co je dialogické vyučování. Jde o aktivní přístup žáků k výuce, žáci hovoří často a jejich promluvy jsou dlouhé, protože jsou výsledkem kognitivně náročných myšlenkových operací. Nyní autorka představuje studii, která zjišťovala, zda a za jakých podmínek je koncept dialogického vyučování realizovatelný v běžné výuce na druhém stupni základní školy. V letech 2013 - 2015 byly realizovány dvě vlny rozvojového programu, kterých se zúčastnilo celkem 8 učitelů 2. stupně základních škol z Brna a okolí. Prošli workshopy, na nichž byli seznamováni s dialogickým vyučováním, a poté se pokoušeli novým způsobem vyučovat. Následoval rozbor videonahrávek jejich vyučovacích hodin. V následném článku je rozebrán příklad učitelky Jany.

forma výuky ; žák ; aktivizující metoda ; myšlení ; poznávací proces ; práce ve třídě ; rozvíjení schopností ; dialog ; základní škola ; druhý stupeň ; dialogické vyučování

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451936>

8.

Malotřídní základní školy z pohledu České školní inspekce / Tomáš Zatloukal -- cze In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol - - ISSN 12148679 -- Roč. 13, č. 7 (2016), s. 10-15.

Autor článku, ústřední školní inspektor, upřesňuje termín malotřídní škola a uvádí základní údaje: personální zajištění, silné a slabé stránky, další vzdělávání učitelů těchto škol, zpětná vazba učitelům, překážky omezující práci, podpora ke zlepšení kvality práce, potřeby učitelů a jejich rozvoj, metody a formy vzdělávání a výsledky vzdělávání. Doplněno přehlednými tabulkami a grafem. Článek byl vypracován na základě příspěvku předneseného na konferenci Malotřídky 2016. malotřídní škola ; systém výchovy a vzdělávání ; výuka ; inspekce ; kontrola výkonu ; pracovní podmínky učitelů ; další vzdělávání učitelů ; vyučovací metoda ; forma výuky ; kvalita vyučování ; 2016

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451683>

9.

Jaké jsou role učitele v e-learningu? / Jiří Mareš -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 66, č. 2 (2016), s. 179-205.

Prezentovaná studie hledala odpovědi na dvě otázky: mění se role učitele v situacích e-learningu oproti tradiční výuce? Pokud ano, jaké hlavní podoby role učitele má? Zjištění ukazují, že při e-learningu přibývá učitelských rolí, neboť kromě zvládnutí pedagogických rolí musí učitel nově zvládnout role technické a technologické. Role učitele se posouvají k rolím typu: aktér změny, tvůrce pozitivního klimatu výuky, facilitátor učení, kouč, poradce, zatímco do pozadí ustupuje role člověka řídicího průběh výuky. Autor zkoumal studie publikované v letech 1995 - 2015. Za důležité považuje, aby při zavádění nového počítačového systému, který má vzdělávat lidi, bylo v první řadě vždy možné určit, které role bude plnit nový systém a které učitel.

učitel ; role učitele ; e-learning ; výukový software ; počítač ; nové technologie ; forma výuky ; analýza vědecké literatury ; očekávání od role ; změna

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452039>

10.

Integrace obohatí život dětí s postižením / Irena Holemá ; [Autor interview] Marie Těthalová -- cze In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 23, č. 6 (2016), s. 6-8.

Rozhovor s Irenou Holemou, ředitelkou mateřské školy v Arabské ulici v Praze, která integruje děti se speciálními vzdělávacími potřebami již více než 25 let. Jak školka s integrací začínala. Organizace školky dnes. S jakými speciálními potřebami dětí učitelky pracují. Speciální pedagogové, individuální práce s dětmi. Metoda práce v hliněném poli (PHP), Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování - jak zde fungují. Jaký je zájem o integraci ze strany rodičů postižených dětí a jaký je názor rodičů zdravých dětí. Doplněno fotografiemi z činností.

předškolní výchova ; mateřská škola ; integrace žáka ; speciální vzdělávací potřeby ; individuální přístup ; speciální pedagog ; rozvíjení schopností ; Česká republika ; Praha ; instrumentální obohacení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451809>

11.

Inkluze není integrace / Václav Mertin -- cze In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 3, č. 3 (2016), s. 9-10.

Dětský psycholog Václav Mertin se vyjadřuje k očekávané praxi inkluzivního vzdělávání. Upozorňuje na časté nepochopení myšlenky inkluze a setrvávání na praxi integrace. Inkluze je zcela odlišný způsob uvažování o vzdělávání všech dětí. Podmínkou úspěšné inkluze je, že škola musí radikálně změnit přístup k žákovi, na minimum bude omezovat hromadný přístup a ke každému žákovi bude přistupovat individuálně. Za poněkud odrazující pokládá administrativu spojenou s vypracováním podpůrných opatření. Inkluze představuje rovněž výzvu pro všechny pracovníky v poradenském systému.

základní škola ; žák ; postižený ; porucha učení ; porucha chování ; speciální vzdělávací potřeby ; integrace žáka ; školní prostředí ; individuální přístup ; pedagogická psychologie ; poradenství ; inkluzivní vzdělávání ; výchovně vzdělávací principy ; administrativa ; podpůrná opatření ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452146>

12.

Inkluze mění pohled na žáka / Monika Tannenbergerová -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy: 3 In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 3, č. 3 (2016), s. 7-9.

Princip inkluze (inkluzivního vzdělávání) je úzce spojen s diagnostikou. Funkce diagnostiky ve školském systému se z nástroje selekce, který představuje v současné situaci, přesouvá k mechanismu podpory. Tento fakt je jedním z největších rozdílů mezi integrativně-selektivním školstvím, které je v ČR nyní, a nastupujícím školským systémem inkluzivním. Koncept integrace se spojuje s pedagogikou speciálních potřeb, inkluze se pojí se školou pro všechny - inkluzivní školou, ve které se heterogenita pokládá za obohacení edukačního procesu.

základní škola ; žák ; porucha učení ; integrace žáka ; osobní předpoklady ; pedagogická diagnostika ; pedagogická psychologie ;

diagnostika ; psychodiagnostika ; inkluzivní vzdělávání ; heterogenní třída ; vzdělávací možnosti ; inkluze ; inkluzivní pedagogika

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452144>

13.

Co přinesl obrat k dítěti a co naopak skryl? / Stanislav Štech -- cze - Obsahuje bibliografické odkazy In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 66, č. 1 (2016), s. 73-82.

V pedagogické i laické obci již léta existuje konsensus v případě hesla vše pro dítě, někteří však říkají, že z nejlepšího zájmu dítěte se pomalu stává klišé. Článek odkrývá rozpory a napětí, které existují uvnitř výchovy a jejích institucí a upozorňuje na neshody mezi státem, školou a rodinou, měnící se vztahy mezi nimi a na skryté tendence v pojetí vzdělávání a ve vzdělávací politice. Autor se zmiňuje o společenských změnách, které k této situaci vedly, a mapuje pozitiva a negativa důrazu na dítě.

dítě ; výchova dítěte ; vzdělávání ; zájem ; rodina ; škola ; role ; působení ; historické hledisko ; výchovně vzdělávací zařízení ; pedocentrismus

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452016>

14.

Alternativní nástrahy : proč mají rodičovské školy problémy právě s rodiči? / Markéta Klempířová -- cze In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 63, č. 7 (2016), s. 10-11.

Autorka, pedagog v alternativní škole komunitního typu, se zamýšlí nad alternativami k tradiční výuce. Poukazuje na výhody alternativní

školy - orientace na dítě, individuální přístup, věkově smíšené skupiny, svoboda, respekt, větší prostor pro rozvíjení klíčových kompetencí, důraz na emoční a sociální výchovu, větší interakce mezi dětmi, badatelsky orientované vyučování. Tento typ školy poskytuje výrazný prostor pro rodinu, ale rodiče často přistupují ke vzdělání v jiném typu školy jako k obchodu - za úplatu mohou požadovat servis. Přehled typů alternativních škol v ČR a společné znaky alternativních škol.

škola ; vzdělávání ; alternativa ; alternativní škola ; vztah rodiče-škola ; obsah výchovy ; obsah výuky ; výchovně vzdělávací principy ; rozvoj osobnosti ; školní prostředí ; klima školy ; komunitní vzdělávání
ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/452264>

15.

Agresivní chování ve školách z pohledu učitelů a žáků 2. stupně základních škol v ČR / Ladislav Csémy, Tamara Hrachovinová, Olga Starostová, Petr Čáp -- cze In: Moderní vyučování : časopis pro nové programy v českém základním školství -- ISSN 1211-6858 -- Roč. 22, č. 1 (2016), s. 14-20.

Předložená studie si klade za cíl shrnout hlavní výsledky projektu, zaměřeného na výskyt vybraných forem agresivního chování ve škole, a v souvislosti s tím analyzovat názory učitelů na agresivní chování v kontextu běžných profesních povinností a názory na způsoby, jimiž by bylo možné agresivní chování žáků ve škole snížit. Článek je rozdělen na 3 části: 1) Agresivní chování žáků 2. stupně ZŠ z pohledu učitelů, 2) Agresivní chování ve školách z pohledu žáků 2. stupně ZŠ, 3) Kvalitativní část výzkumu - hlavní výstupy. Podrobné výsledky výzkumu na www.cepros.cz/veda-a-vyzkum.

základní škola ; druhý stupeň ; vyučující personál ; chování žáka ; agresivita ; agrese ; nesprávné chování ; vztahy mezi vrstevníky ; šikanování ; vztah učitel-žák ; postoj žáka ; postoj učitele ; názor ; průzkum ; sociální prevence ; postoj rodičů

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451969>